Samlingar

Til Et

Fruntimmers

Bibliothek

*

STOCKHOLM,
Tryckt hos Wennerberg och Nordström,
År 1773.

Förord till den elektroniska utgåvan

Samlingar Til Et Fruntimmers Bibliothek har digitaliserats av **KvinnSam på Göteborgs Universitetsbibliotek** och genom en högupplöst pdf-fil i sept 2011 anpassats till projekt Runeberg såsom 300 dpi jpg-bilder i färg och 600 dpi G4 svartvita tiff-bilder av Ralph E.

Detta är ett av 1770-talets tidiga fruntimmerstidskrifter, varför upphovsrätten för länge sedan är utgången.

Verket har Ralph E även laddat upp på Internet-Arkivet, där den kan läsas såsom en uppslagen bok i färg.

Til Läsaren.

Denna Samling af åtskillige Authorers Moraliske tidsfördrif, har jag funnit wärdig at se dags-ljuset på wårt modersmål. Berättelserne äro kårta och Interessante, och lämnas ut Nummertals för at öka debiten och minska köpares utgift: Hwad Stylen angår skall man bjuda til at lämpa den samma efter ämnet, och Materien skal til alla Delar swara emot Titeln. Det täcka Könet, åt hwilket detta Tidsfördrif egenteligen är ämnat, skal wid desse Blads läsande, intet behöfwa at rådna för nedriga twetydigheter och oanständigt skämt, hwarmed dock så månge andre Skrifter, som blifwit det samma helgade, oförsynt äro upfylte. Dygden och lasten skall här sättas i sin dager; och de Historier och ämnen som utgöra denne Skrift hoppas man, ej skola undgå, at winna ömma och dygdiga Fruntimmers bifall.

Utgifwaren.

Dygdens Belöning.

Ståndaktighet uti motgång är en af de Dygder, som mäst befordra detta lifwets lycksalighet. Den minsta

olyckshändelse gör dåren försagd och bestört, han oroas, plågas och brister ut uti den häftigaste klagan: Stundom wågar han, at med sitt knorr, upresa sig emot Almagten och dess gudommeliga styrsel; Han wil at Försynen skal rubba hela naturens ordning för at göra honom lycklig; då likafult alla de steg han tager äro så dåraktige, at de dageligen mer och mer fördjupa honom uti den olycka han sökt afböja. En wis man deremot störes intet i sitt lugn af lyckans nycker; han wet at alla menniskor äro de samme underkastade, och bjuder endast til at med förnuftiga och lämpeliga medel, antingen afböja eller mota olyckan; och sedan han nyttjat alla de medel försiktigheten gifwit honom wid handen, så wäntar han med tålamod och saktmodighet at tiden skal göra det öfriga. Följande Historia skal wisa, at dygd och ståndaktighet kunna segra öfwer alla lyckans hårdheter.Konung Theocles uti Cyrene hade til enda Arfwinge en Dotter, som utom en owanlig fägring, besatt alla de sinnets och hjärtats egenskaper, som utgöra det täcka könets fullkomlighet. Hon war wid den åldren då desse förmåner gemenligen pläga blifwa et offer för kärleken. Ryktet af hennes behageligheter samlade til Konung Theocles hof en mängd af Prinsar, som alla sökte at äröfra denna skönhetens hjärta och hand; men denna Princessa, som ifrigt war tilgifwen Dianas dyrkan, märkte icke en gång alt det bemödande desse tilbedjare gjorde sig at behaga henne. Theocles, som ömt älskade sin Dotter, wille icke, betjena sig af sin myndighet för at bringa henne at wälja sig en Gemål, utan hade föresatt sig at afwakta til dess hennes egen böjelse gjorde detta wahl. Appolinius Konung i Tyrus, kunde ej emotstå den åtrå han hade, at se en Princessa, hwarom ryktet brakt honom så många smickrande berättelser; han följde sin lystnad och begaf sig til Cyrene. Appolonius war i sine blomstrande åhr, och af den fördelaktigaste wäxt och anseende, qwick, sinrik, tapper och frikostig, med et ord han ägde alla de egenskaper, som kunna gifwa en Person rättighet at råda öfwer andre, och at styra menniskor.

Alla som sågo honom blefwo intagne af hans lysande egenskaper, och han sjelf war den enda som tycktes wara okunnig derom. Archestrate kunde, oagtadt all sin kallsinnighet, intet undgå at gifwa akt på denna Prinsens artighet och fägring, och fant äfwen en stor förnöjelse, at med sine Hof-Damer tala om honom; detta war det första skått som kärleken gaf henne, och Appollonius blef sårad af samma pil; han fant at Princessans behageligheter wida öfwerträffade hwad ryktet om henne förkunnat. En wanlig skönhet kan lätt blifwa smickrad af den beskrifning man gör öfwer henne, men de skönhets-mönster som naturen sjelf uti sitt goda lynne framalstrar, är den dristigaste och lyckligaste pensel icke i stånd at kunna uttrycka.

Få dagar efter Apollinii ankomst til Cyrene, låt Theocles anställa en prägtig lustbarhet, med ring-rännande och tornerspel; hwar och en anwände där all sin konst för at wisa sin färdighet. När Apollonius kom uppå kamp-platsen kände Archestrate en inwärtes rörelse, som ingen annan hos henne förut upwäckt; hon önskade häftigt at hon derifrån måtte komma Segerwinnare; men wiste intet hwad som bragt henne, at taga så öm del uti hans seger. Hennes älskares styrka och färdighet swarade emot hennes önskan, Apollonius öfwerwinner sine medtäflare och tildömmes belöningen. Glädjen lyste utur Princessans ögon och Apollonius war ej den sista at blifwa detta warse: Han skyndar sig til henne, emedan det war hon som skulle krö- Segerwinnaren; hon förrättade denna sysla på etsätt som nog utmärkte den förnöjelse hon fant uti denne förrättning. Apollonius på sin sida lät henne förstå at han endast fägnade sig af sin seger, derföre, at det war hon, som skulle utdela belöningen. Denna lustbarhet slutades med en präktig måltid, som hölts til segerwinnarens ära. Sedan hwar ock en begiswit sig til sine rum, funno desse bägge älskare nogsamt, huru mycket de woro intagne af hwarandra; ty man måste wara skild ifrån det man älskar för at rätt weta at wärdera det; de tilbringade natten uti den största oro; den samma tycktes dem oändeligen lång, emedan de mätte dess längd efter den längtan de hade at åter få se hwarandra. Appollonius fördubblar sin omsorg och bemödande för Archestrate, som af alt sitt hjärta öfwerlämnar sig til den fägnad hon deröfwer finner hos sig; hon war i okunnighet om den konst och förställnings-gåfwa, som uti wåra dagar är så brukelig, och som gör, at en älskare, endast efter hand, ärnår den lycksalighet, at förnimma sig wara älskad af sin ömhets föremål. Apollonius hade fog at tro sig wara älskad, men hans kärlek war för häftig at nöja sig med mindre än en fulkomlig öfwertygelse; han åstundade ifrigt at få tilfälle at ensamt tala med prinsessan; Et jagt- parti förskaffade honom detta önskade tilfälle. Prineessan hade skilgt sig wid Jägare-hopen och tagit en wilse wäg uti skogen. Apolloniussom intet släpte henne utur ögnasiktet, betjente sig af detta tilfälle, han nalkades henne och tiltalte henne sålunda: "Det är länge sedan sköna Archestrate, sade han, som mine ögon

hafwa budit til at uptäcka för eder mitt hjärtas angelägenhet, de hafwa så länge talats det är omöjeligit at i icke förnummit at jag tilbeder er; får jag hoppas at i wärdiges bifalla min kärlek och swara deremot? utan denna gunst blifwer lifwet mig en börda, och min krona sätter jag intet wärde uppå om jag ej får dela den samma med eder: Jag lämnar mitt öde uti edra händer, och wäntar af edert utslag min lycksalighet eller min olycka. Archestrate blef något bestört af detta Appollonii tal, men sedan hon återkommit sig före, tiltalte hon honom således: "Min prins, sade hon, jag wil intet dölja för eder, at det bemödande i gifwit eder för at behaga mig, har gjord intryck uppå mitt hjärta som jag ej förr kändt; och at om min far är i tanka at gifwa mig en gemål, skulle det smickra mig om hans wal fölle uppå eder; för hända at detta bekännande är obetänksamt, och oanständigt för mitt kön, men jag har för god tanka om er min prins för at misstänka Er, at ni skulle missbruka denna min upriktighet. Ack min gudommeliga prineessa, sade Apollonius med häftighet, kan det wara någon betänksamhet uti et steg som grundar sig på dygden? Nej jag skal intetintet missbruka det förtroende i gifwit mig af edra tankesätt för mig, jag skal endast betjäna mig däraf för at bereda bägges wår lycksalighet. Jägarnes ankomst afbröt desse älskares samtal, de woro på bägge sidor förnöjde, at de blifwit öfwertygade om hwarandras genkärlek. Så snart Apollonius ankom til Konungens Slått, uptäckte han honom sin ömhet för Archestrate. Theoeles, som hade föresatt sig at härutinnan följa sin dotters böjelse, berättade henne detta Apollinii tilbud, och war ganska glad då han fant henne samtycka til Konungens af Tyrens åstundan ; emedan han bar mycken acktning för denna Prins. Som således alt hinder war ur wägen röjt, blef detta giftermål innan få dagar slutat med all den prackt, man kunde vänta sig af twänne frikostige ock prackt-älskande Konungar.

Theoeles som intet wille tillåta desse lyckliga makar at skiljas wid sig, öfwertalte dem at någon tid qwarblifwa wid sitt Hof. Under denna tid blef Prineessan hafwande; och denna glada tidning åstadkom nya nöjen och lustbarheter, wid hvilka folket äfwen betygade sin tilgiswenhet och sitt nit för det Kongliga hufet. Emedlertid blef Apollonii närwaro nödwändig uti Tyrus, at han således nödgades lämna Kyrene. Konung Theocles lät utrusta, til detta ändamål, et fartyg hwaruppå han skaffade Prineessan all möjelig bekämlighet och en myckenhet betjäning; och dettahöga Par, som ännu ansågo hwarannan mera som älskare än makar, öfwergaf således kyrene, sedan det tagit det ömmaste afsked af den goda Konung Theocles.

Första dagarne af denne sjöresa woro ganske gynnande, alle gladde sig deraf, och spädde sig innan kort en lyckelig framkomst ; då i en hast alla förebåd til en grufwelig storm wisade sig: Himmelen betäckes med swarta moln, Hafwet brusar, och Hafs-djuren wisa sig på den uppörda wågen ; wåldsamme och stridige windar drifwa med häftighet wågorne, som stöta emot och kullkasta hwarandra; blixt och ljungeld gifwa så täta sken, at hela luften synes i full låga; åskan dundrar, wågorne upretas, och wädren fördubbla sitt raseri, och göra alt sjöfolkets möda och konst fåfäng ; redan har fartyget förlorat både mast och segel; hwart ögnablick föres det til de lågande skyarne för at åter nedsänkas uti den djupesta afgrund. Den sköna Archestrate intages af en dödelig rädsla och tror sin sidsta stund wara för handen ; hennes ömma maka innesluter henne uti sine armar och bjuder til at trösta henne, men fåfängt; en ny händelse fördublar deras oro och bekymmer; fast än Archestrate endast war på 7:de månaden hafwande, förordsakar hafwets rörelse och skakande henne de plågor, som gifwa tilkäna at naturen wil befria henne ifrån den bördan hon bär, plågorne ökas och Archastrate föder til världen en liten DotterApollonius tager emot barnet, under det han rörs as medlidande och ömhet för detta lilla oskyldiga kräk , som i sitt första lefnads ögnablick är utsatt för så många och öfwerhängande farligheter. Under alt detta tiltager stormens häftighet, fartyget stöter emot en klippa, sönderkrossas och wisar för det häpna ögat en förfärlig afgrund och en ounwikelig död. Archestrate uti det swagaste och bedröfweligaste tilstånd, samlar den lilla styrka hon hade öfrig, och griper sig fast wid et stycke af det sönderkrossade skeppet, som lyckan lämnar henne i händerne. Apponius utur stånd at kunna följa henne blef qwar på det stycket af skeppet på hwilket han befann sig, ser sig således skild ifrån sin kära Archestrate. Förtwiflan intager hans sinne, han wil kasta sig i sjön och simma til sin maka, för at frälsa eller åtminstone dö tilsammans med henne; men ack! Han är fader; han håller sin dotter uti sine armar; denna lilla olyckeliga sträcker til honom fine små händer, och tyckes anropa hans hjelp och och beskydd : han kan ej bewekas at öfwergifwa en så kär bördan han har ingen annan utwäg än at anropa Gudarnes beskydd för sin kära Archastrate, som han i det samma förlorar ur ögnasiktet.

Sedan han et dygn warit en lek-båll för de uprörda wågorne bliwer han sluteligen drifwen til Lands, et litet stycke ifrån staden Tarsis. Han kände härstädes en ganska rik och förmögen man,wid namn Stragulion, som warit wän med hans fader; han gick til denne mannen, och fick utaf honom aöl den tjänst han uti denna olyckeliga belägenhet behöfde. Han anförtrodde sin lilla dotter til Dionysiades Stragulions hustrus omsorg, och bad dess man i hast skaffa et fartyg, hwarmed han kunde upsöka sin kära Archestrate. Denne olyckliga Prineessa åter, som wi lämnat uti hafwets famn, hade warit nog hurtig och lycklig för at kunna hålla sig fast wid en mast, som hon wid skeps-bråttet fästade sig wid, oacktadt alla de häftiga skakningar hon utstod. Uti denna fara tog hon sin tilflygt til gudarne, och förnämligast til Diana, hwars Altar hon ifrån spädaste åren betjänt, hon anropar denna gudinnans beskydd, och gör et löfte, at om hon hade den olyckan at förlora sin Gemål, skulle hon helga til Dianas tjänst och dyrkan all sin öfriga lifstid. Himmelen hör hennes böner och hon kastas af böljorne til Ephesi hamn. Utsträckt och half död qwarlemnades hon på stranden och hade säkert slutat där sine dagar, om ej en Gubbe som hette Chermon, af en händelse blifwit förd til detta ställe, rörd af det ynkeliga tilstånd uti hwilket hon såg denna lyckliga Prineessa, bar han henne, med sine slafwars tilhjelp, hem til sig hwarest han gaf henne alt det bistånd, och skötsel som hennes tilstånd behöfde.Emedlerrid hade man anwänt så mycken skyndsamhet med fartygets utrustande ifrån Tarsis, at det war segelfärdigt twänne dagar efter Apollonii ankomst. Trenne månader tilbragte han at frucktlöst besöka alla näst gränsande kuster. Theocles, som hon gifwit tilkänna sin olycka war ej mera lyckelig uti de efter forskningar han på sin sida lät göra. Denna Prinsessa hade äfwen anwänt all möda at blifwa förwissad om sin gemåls och sin Dotters öde, men alla de underrättelser, som hon ärhölt tjänade til intet annat, än at göra henne försäkrad, at de blifwit offer för de grymma hafs-böljorne. Hon blef ännu mer bestyrkt uti denna tanka af Phoeniciske Köpmän, som kommo från Tyr och försäkrade henne, at Konungen ej hade synats där sedan, samt at åtskillige af hans slafwar och följe, som undankommit denna storm berättat, at han förgåts uti detta skepsbrott. Denne beklageliga nyhet försatte den ömma Archestrate uti den häftigaste bedröfwelse, och bewekte henne at fulkomna det löfte hon gjordt uti sin sjö-nöd. Omsider, sedan han ärkänt sin wälgörares omsorg och beswär med några dyrbara Jouveler, som hon under skeppsbråttet hade på sig, begaf hon sig uti Diana Tempel och lät inskrifwa sig ibland denna gudinnas Prästinnor.

Apollonius ledsen, at hafwa gjordt så många fåfänga försök, tager änteligen det beslut, at begifwa sig til sitt rike. Hans ankomstförordsakade desto mera glädje, som hans långwariga frånwaro gaf Tidningen om hans död mera sannolikhet; han sjelf war ensam fördjupad uti den djupesta sorg, dess första omsorg war, at gifwa Stragulion wedermälen af sin frikostighet, så wäl för de tjänster han nyligen giordt honom, som och för at bringa honom, at fulfölja sin trogna omsorg för den unga Tarsia. Detta namn hade Apollonius gifwit sin Dotter, emedan hon wid Tarsis strand, blef frälst ifrån skepsbrottet. Denne ädelmodige wännen swarade, så länge han lefde, emot Konungens förtroende; men efter hans död, som timade kort därpå, blef den unga Tarcia antwardad til Dionysiades Stragulions änkas wård.

Fyra år lupo til ända innan Apollonius på något sätt wille skingra sin sorg; men en händelse yppade sig, uti hwilken han kunde wägra at deltaga.

Konung Seleucus, uti Syrien missbrukade et olagligt wälde, som han tagit sig öfwer några små prinsar, hwilka han med wåld underkufwat och gjort sig skatt-skyldige. Desse Prinsar kommo öfwerens at kasta af sig detta ok. Apollonius ingick förbund med dem och beslöt at i egen Person biwista kriget; men för än han öpnade fält-tåget wille han se sin dotter; och för at ej sätta henne i fara för et nytt skeps- brott, om han lät henne komma til sig til Tyr, så företog han sjelf en resa til Tarsis.sis. Han anlände t^l denna ^tad fö^fe^ ^ed de rikaste skänker åtDwnysiade, t^l hwilka ha^ äfwen lämnade en stor mängd af dy^ba^e ^u^els^

smycken, ämnade åt den lilla ^rineessao, dåh^

kom til de å^, at hon ku^de b^Oka ^^

lilla Tarsia gaf redan hopp om den största fäg^

ring; hennes äsyn, rörde högeligen Apollonius som uti hennes späda ansikte aldeles igenkände sin älskade och sorgde Archest^ates bild; d^ ä^

on^öjeligit at beskrifwa alle de ömhets- betygen

^ ser, han gaf sto lilla dofter, och deO förnöjelse han fant i rennes barnsliga behagelighe^ Då

han således ^ afbördat sin faderliga skyldighet, lämnade han den lilla Ta^sis uti Dionystades wård, och sedan han förmanat och bedt henne hafwa all uptänkelig ömhet och omwårdnad för sin dotter, begaf han sig til Armén. ^lnder de åtta år som kriget warade hade Apollonius många tilfällen, at utmärka sitthjäl-temod; men wi skole med stilla tigande gå förbi hans krigs - bedrifter , för at komma tilbakars til Tarsta, som nu åter kommer at wisa sig på skåde- platsen. Hon nalkades nu sitt tolfte år, hon war skön, qwick, förståndig, munter och höflig; at älska henne och at se henne war et och det sam^ ^na. Dyonystade hade en dotter nästan af lika ålder med ^rineessan, men hwars egenskaper woro aldeles stridande med hennes; hon war ful, wärd^lös, dum, osnygg och egensinnig ^Den ena upwäckte allas kärlek och den ^dra allas afskyr lika fult älskade Dionysiade fm dotter på det aldrahögsta, emedan hon liknade henne sjelf. Den rättmätiga högaktning och fö-

renade , som alla lämnade Tarsia framför dess dotter, oroade och retade henne högeligen, och

därföre hölt Dionysiade henne merendels uppå ^ landet: hon hade med skit lämnat henne ganska otilräckelig underrättelse om sine föräldrar och sin födsel, på de^ Tarsia ej skulle kunna taga sig tilfälle, at, af hennes dotter och henne, be-gära den agtning, som de annars woro skyldige hennes börd. Tarsia wisste således icke, at hen^ nes sar war Konung i ^yr, hon trodde sig blått wara född af någon eljest rik och förnäm man uti denna ^tad. ^n dag, då en högtidelighet anstältes til gudinnan ^ereris ära, hände stg, at en ung förnäm Herre, som wunnit belöning för kapp -löpande, uti Dionysiade och ^ne^ dotters närwaro, lämnade för Tarsie sötter den Kronan han fått som segerwinnare, såsom etof^ fer af sin kärlek och wördnad. Dionysia blef högeligen förtretad af den förmenta oförrätt^, son^ härmed skedt hennes dotters behageligheter; och detta tillika med åtrån at tilwålla sig de ^uoeler och smycken, Apollonius förtrodt hen^e, fö^ at lämna åt ^rineessan, bragte henne til ^t beslår at låta henne omkowma^ Hwad grufweligh^ är icke aswundsjuka ^ch ^girughet mäktiga at åstadkomma^

Dionys^) ^ (^ ^ionysiade utwalde, til sitt hämde-wärktyg^ ^ slaf w^d namn Korban, år hwilken h^ därföre låfwade en ansenlig summa penningar jäwre sinf^ het i wede^gållnin^ Denna ilgjärning wa^ ^est^ lättare a^ wärkstalla , som Tarsia alla daga^ be^ sökte en ^raf, som hon wid hafs-st^ande^ lå^ ^it upresa til åminnelse af sin moder, hwilken hon grodde wara owkommen uti skeps-b^otte^ Då Dyon^siade utwärkt dagen, hwar^ppå de^ na grymhet skulle wärkställas, följde Korban på långt hall siut slakt- off^r, och när han grodde sig wara i fakerhet för at wara sedd af någon, sprang han til henne med dolken uti hand : den förskräckta Tarsia springer undan och upfyller luf^med sitt rop. ^ågre fjö-röfware, som lågo emillan klipporne uti försåt och wäntade på ar göra något kap, framspringa wid hennes anskri och nödgar Korban at släppa sitt ros. Desse sjö-röfware bemäktiga sig Tarsis, förer henne i båten och begifwa sig til sjöss. ^las-wensom på långr häll giswjt noga ackt uppå dem, och trodde at sedan hon kommit i sådane händer, skulle hon wäl aldrig mera komma til^ bakars , sade til Dionysiade at han mördat hen-ne och sedan kastat kroppen uti ha^wek. Diony-siade ganska glad öfwer denna tidning^ lät ut-sprida et rykte at Tarsia ganska hastat dödt af slag uppå landet; och lät upresa åt henne en ^rafwård ; denna berättelse lämnade han ock-så åt Apollonius , som så när dödt af bedröf^

^else ^

^else wid det han undslck den^a fot^lig^ tid-ning.

Sjö-röfwarne, som intet woro wane at ^änge behålla sitt rof, landt^ stego wid Metalin^ Hufwud -staden uppå ^n Lesbos, och säld^ den olyckliga Tarsia ^ åt en af dessa nedriga son^ grunda sine inkomster, på de qwinnors dygd och^ fägring, som de kommit i besittning utaf. Den-^ na nya slafwinnans skönhet och behageligheter^ gaf slaf-handlaren godt hopp, at föröka sin för^ mögenhet^ hon ansåg henne wärdig at presented ras för Athenagaras, som på den tiden war Ko^ nung på ^n ^esbos^ Man kan föreställa si^ Tarsiae^ro och bekymmer uti denna belägenhet^ Hon barrade af fruktan för sitt öde; men ti^ all lycka war hennes husbondes afsigt det, fom friade henne ifrån at blifwa illa medhandlad. Sedan han låtit henne några dagar hwila, för^ de han henne upp til Athenagoras palats. ^lagt-offer som föres til altaret kan aldrig has^ n^a et sorgligare och ynkligare utseende, än

de^ rädde och tröstlöse Tarsia. Så snart hon så^ sig uti Konungens närwaro, kastade hon sigsör hans sötter , som hon fuktade med sine tårar ^ ^hon bad honom, i de bewekeligaste och mäst rö^ rande ordalag, at hafwa medlidande för detusl^ tilsiånd, hwaruti olyckan bragt henne, och at han ei måtte beröfwa henne en egendow son^ hon hölt kärare än lifwets Dygden och skönhet t^n hafwa et ^nek^ligt och ewigt wäld^ uppå^ ^ ^ (^

wåra hjärtan : och Athenagoras hjärta wa^ för ädelmodigt för at ej wörda ^nna råtti^. Ha^ uplyfter den sköna slavinnan och trösta^ hennes och fastän han war u^i en ålder, uti hwi^ ^gärelsen merendels pläga segra öfwer förnustet^ ^r ha^ nog ädelmodig för ^ öfwerwinna sine be^är, oaktadt den lätthet han hade ar upiylla dem. Tarsia gör hon^m en röjande berä^telst om sine handel, och Athenagora^ fördrar ^nne, at dess dygd ej mera skal wara utsatt för någon fara; straxt på stundeu betalar han hen-^s lösen; han låter giswa henne rum i sitt pa-lats, och sätter hos henne fruntimer^, hwars tro^ het och dygd han war förirrad on^ Tarsia år int^t otacksam ^mot sin wal^örare , hon lämnar ^onom de ^rigtigaste prof af sin ärkänsla, m^n h^n hade för mänga dygder och för be^ageliga ^nskaper, för at, denna första kånsla, ju stuart gaf swiga för ^en dygdig och öm kärlek. Han u^på sin sida war intagen af Tarsiae förträffe-l^eter, hwar dag uptäcker han hos henne ^nya fu^komligheter, och ans^r de ögnablick för sör-lorads som han ^ilbringar utom hennes sällskap. länder alt detta hade kriget, som sysselsatte Apollonius, blifwit slutadt til hans allierades förmån, och han åter rest hem til sitt land^ ^edan ha^ länkat någon tid åt sine ^ege-ri^gs omsorger, gjorde han en resa til kyrene, sör at bjuda til at trösta den gamle Konung T^eoele^, som dageligen utgöt bittra tårar öfwer ^

sinsin älskade dotters förlust. ^ter några dagars segelfart, blir hans fartyg sa illa handtera utaf stormen, at han nödfakas löpa in i ^etelins hamn. ^å snart Athenagoras f^ck kundskap här^ ^m, skyndade han sig on^ bord til honoms fö^ at erbjuda Apollonius sin tjänst och öf^erta^ honom at tilbringa någre dagar uppå sitt ^lott f^öt at där hwila sig, efter den oro och befwärlig-h^t stormen förords^ honom. Utom det at anständigheten fordrade denna höstigheten, hade hans kärlek äfwen någon del uti detta besök; ^an hoppades at Konungen af Tyr skulle kunna skaffa honom nå^on underrättelse om Tarsiae föräldrar och födsel. Apollonius war intagen af en sorg, fom han intet war mäktig at dölja, ^ch derföre ^kte han at undanbedja sig, at kom-ma til Athen agoras Hof; men den^a senare war så entragen at han nödgades låta öfwertala si^ apollonius började förtäljandet af sine olyckor, då han ankom til palatset. Tarsia war den första perfonen, fom mötte ho^om där: och den ^ likheten hon hade med Archestrate gjorde h^nom aldeles bestört; denna hans förwirring märktes^ pch på tilfrågan derome fwa^ade han , at d^-na stöna personens ansigte upwåckte ho^ honom hågkomsten af ^t fruntimmer, som han hög^li-gen älskat; Tarsia tog sig hä^af tilfälleat fa^ga honom en hop artiga höstighe^er, hwar^ti h^ n^ste mycken ^wickhet. Apollonios wä^de aldrig ögonen ifrån henne och uphörde ej at öfwechopa

^ ^ ^ hennehenne med beröm. lyckliga de föråldrär, sade ,,han, som giswit eder lifwet, ni lärer läkerlige^ ^göra deras lycksalighet^ ^ag skulle och hasw^ ,,en dotter wid eder ålder, ^ch jag stn^ ar h^ ^skulle göra min hugswalelse, då däremot he^ ^sörlust, nuärdenswå^asteaf alla mine olycka

Då han härwid märkte ar Ta^sia stöt ati tå-rar, frågade ha^ he^ne ^ ordsaken til hennes

bedröswelse. ^ talen fö^ mig he^re, sadeho^ ,,om en lyksalighet, s n^itt hjä^a aldrig sma-

,^kat; jag har ej de^ tyckan at känna dem, son^ ,,jag har at tacka för mitt lif; jag har blått

,,en enda gå^g s^ot min fa^, och då war jag ,,så ung at jag ej mera mi^ något deraf, och

,,min mor har jag aldrig haft de^ fägnaden at ^nfamna. I fen uti mig e^ olycklig fader-,,och moder- lös sticka, fom utan Athenagoras ,,ädelmod , skulle wara bragt i det nedrigaste til-,,stånd. ^ren j intet ifrån ^bos ^l Apollo-

nius henne uti talets ^ej kådiga herre fade ,,hon, himmelen i stn wrede har låtit mig föda^

,,mitt uppå sjön under den grusweligaste storms ,,häftigasteraserie. Det fartyget på hwilket jag kom ,,til wärlden förolyckades, och min moder om-,,kom under detta skep^- brott; min fader åter ,,gaf mig andra gängen lifwet, då han frälste ,,mig ifrån denna faran, uppå en^del af skeps-,,wraket, fom böljorne kastade på Tarsts strand^ ,,^ullsöljen ropade Apollonius med hastighet, ^,mitt hjärta kan ej emotstå alla de rörelser,

fom,,fom intaga det samma. Ack herre, swarade ,,Tarsia^ månne i hafwen någon underrättelse ,,om mine föräldrar^ min far war ifrån Tyr.- --,,Ach min såta dotter, ropade Konungen, igen-,,kännen eder fader, ja^ jag kan intet mera twif-,^la derpå, j ären min älskade Tarsia^,, wid det han nämden detta namn kastade Tarsia sig uti ^lpollonii armar, som omfamnade henne med den ömmaste kärlek; deutgöto glädje tårar, och alla nä^warande gjorde ^ samma. Dock kun-de intet Apollonius begripa, huru som hennes död blifwit honom så ogrundat b^båoad, då hon li^ kafult war wid lif; men Tar^a uptä^te förho^ nom Dionysiades nedriga förhållande, som han föresatte sig at låta bestraffa.

Athenagoras war ej den , som tog den minsta delen uti denna händelse: han älskade Tarsia och det war honom ej okunnigt, at ho^ hyste fö^ honom samma tankesätt ; ha^ begärde he^ne således af dess far, hwilken n^ed dest^ ^a ^je samtyckte därtil , som ha^ fått fö^iw^na det ädelmod, hwarmed Athenagoras handterat henne, innan hennes höga börd wa^ h^^ bekant^ giftermålet blef strat någ^a daga^ ^på ^ed den största ståt och pragt. ^u hade Ap^lloniu^ ännu större o^sak, at f^följa st^ ^fa til ^ rene, anstalter blefwe st^t gj^ til syresa, men sramför alt försatte de sig at samfalt resa til Eph^ f^ at h^bå^a ^udmna de^as tacksäjels^, fö^ ^t ^dd h^

^ ^ gifwi^^ifwit Tarsia , då hon bewarat hennes dygd och kyskhet, uppå et ställe, hwarest ester alt ^ seende hon eljest bordt blifwa et offer fö^ den nedrigaste ^ch willaste böi^elst. De fingo så gynnande n^ind, at de innan få dagar anlände til Epheso. Archestrates dygder hade under all denna tid uphögt henne til de högsta ämbeten i templet; så, at h^ wid deras ankomst, förgät-tade ^uds-tjänsten som^fwer-^rästinna. Då hon stck weta , at främjande prinsar woro an^ ^omne för at hälla sin andakt uppå de^ta heliga stället, gjorde hon de prägtigaste anstalter at de måtte på et lysande sätt blifwa emo^tagne^ Den ^illhet, uti hwilken hon lefwat, sedan hon blef skild wid Apollonius, hade bibehållit hennes skön-het uti all sin fulkomlighet : hon war lika så wacker nu som den förste gången han säg hennes Knappast hade Apollonius kastat ögonen uppå henne, förr än hon trodde sig igenkänna sin äl-skade Archestrate; lika intryck gjorde hans åsyn hos henne, så at hon utaf den rörelse, som detta uppwäkte i dess hjärta föll af bestörtning tilbakars på de fruntimmer, som wora i hennes följe. Detta grundade än mera Apollons hopp. det min kära Archestrate ^ ropade ha^, som ^himmelen skanker mig åter ^ ja^ min ömma ma-^a, swarade hon, i det ho^utsträ^e sine armar ^til honom: wärdiga fö^emåt för all min sak-,,nad, kom at af^orka de tårar din frå^waro ,, bragt mig at utgjuta.,, glädjen förtog målet

förför desse ömme makar, men deras stälar känd^ desto ijustigare all deras sällhet.

Tarsta sör hwilkens ögon alt detta tildro^ war stadd uti den mäst wåldsamma sinnes-rörel^ se; då hennes saderräkte henne handen och sad^ ,,min älskade dotter igenkän din ömma mor.,, wid d^ssa ord, kastade Tarstä sig i armarne på si mo^er, som nu på nytt måste emottaga et li^ häftigt anfall af kärl^ och ömhet fom det förra: desse ^rineessor öfwerhopade hwarandre med ömma kärleks betygelser, och Athenagora^ stck äfwen deraf sin del, med et ord: naturen och kärleken strade här sitt prägtigaste fegertåg. dyktet om denna händelse blef i hast ut^ spridd uti ^pheso, hwarest allmänna frögde-be^ tygelser deröfwer blefwo anstälte. Apollonius utmärkte sin ärkänsla emot gudarne med de rika offer och skänker fow han gjorde åt Diana och dess tempel. ^hermon fom efter Archestratis skeps- brott dragit omsorg om henne blesäfwen^ wäl öfwerhopad med ränker; sedan tog dessa lyckliga par, utan alt widare dröjsmål wäge^ ^l kyrene. ^id ankomsten gick Apollonius för ar bereda Theoekes, at emottaga sine barn, af frugtan, at en för häftig och osörwäntad gläd^

je , eljest kunde beröfwa deO ömma och wyrdig^

gubben lifwets Hwa^ ock eO, ^om äger någo^ känsla af ömhet, kan stnna me^ hwad fö^ öm^

ma kärleks - betygelser Theoeles emottog sioe barn^ Desse lycklig älskare förnötte någo^ ^id wid

han^^) ^ (^

^ hans Hof ; sedan togo de dera^ kosa åt Tarsia, hwarest Dionysiade och Korban, undergingo det straff som deras ilgjärning förtjente. Derifrån ^ begåfwo Apollonius och Archestrate stg til Tyr ^ch Archenagoras och Tharsia togo wägen åt ^bos; alla desse ömma och dygdiga makar ät-njöto, intil senaste älderdommen, den glädje och sällhet ^ som dygden endast är mägtig at gif-^

wa sine gunstlingar; wen son^ aldrig ännu någon lastens anhängare smakat. Samlingar

Til Et

Fruntimmers Bibliothek.

Andra Stycket.

Henriettes ynkeliga ändalykt.

Kyskheten är en af Könets förnämsta dygder^ ^ utan den samma äro alle de andre förmör-kade, och förtjena icke en gång namn af dyg-der. De gamle Greker och Romare hafwa he^ drat denna sällsynta dygd , med den ifrigaste dyrkan, och förewigat deras namn, som uti den^ ne dygd föregått andre med lysande efterdömmen^ Hippo, Gracquernes moder, Catos dotter, jäm^ te flere, hafwa derföre kommit i besittning af^ ^en odödelig ära, och deras namn skola bewaras^ til den senaste efterwärld. Har ej desse nyss^ nämde domare störtat en Tarquinius ifrån Tro^ nen, för det at dess Son befläckat en romersk medborgares äckta säng? huru många grufwelig^ heter har ej äktenskaps -brått förordsakat? det namnkunnige Trojas sköflande och förstöring, är ej menelai hustrus bortröfwande ordsaken där^ til? jag skulle aldrig sluta, om jag wille anfö^ ra alla de bedröfweliga händelfer^ som Historie^ wisar oss, uti detta ämne: jag skat nöja migmed at berätta (under förtäckta namn) en hän^ delse, som för en tid af 200:de år sedan tildra-git sig i Frankrike.

Uppå en af de wackraste egendommar i Ri-ket lefde en ung förnäm herre, som wi skola kalla Wargrefwen Dorwall; hans dygden woro äfwen så lysande som hans börd: mild, wänlig^ frikostig, ädelmodig och tapper, hade han för^ wärfwat sig alle sine grannars och underhafwan- des kärlek och wördnad. Uti krig hade han wist de mäst hedrande prof af tapperhet och insikt, hwilket också förwärfwat honom Konungen^ nåd och förtroende. Han hade en ganska ansenlig egendom, och den ordning och redighet hwarme^ ^an skötte den samma , gaf honom tilfälle at ut-öfwa sine frikostige och wälgörande böjelser, utan at på något sätt skada och rubba sin hus^ håldning, eller förminska sin egendom. Hwad man ock må fåga; så är ordning och hushålla ning en af de nödwändigaste samfunds dygder^ alle de andre äro nästan den samma undergifne. En gång då han reste hem ifrån Håfwet , stadnade Dorwal wid et Slått, hwars ägare han endast kände til namnet; men som han myc-ket hört berömmas dess älsta dotters fägring och behageligheter, kunde han ej emotstå den lystnad han hade at se henne; och under förewändning at wilja beskåda detta Slåttes trägårdar och byggnad, gjorde han et besök hos fadren til sin nygirighets, och tör hända redan kärleks föremål^)27(^

mål. Han blef emottagen med all uptänkelig höflighet, och fast Henriettes föräldrar (så sko^ la wi kalla wår hjeltinna) woro af lika börd och anseende som han; hade de dock för honom all den

acktning, som hans rykte, hans dygder och Ko^ nungens nåd förtjänte : de misstänkte och , ej utan grund , at deras dotters ungdom och fägring, tör hånda war orsak til denne oförmodade visite. Det började på at blifwa nog sent för at genomwandra alla belägenheterne wid Slåttet ^ man öfwertalte honom således, afskjuta den^ na spatser-gång til andra dagen; och man före^ slog honom en liten Concert före aftonmåltiden^

han kunde intet utan förtjusning och rörelse hö-ra Henriette sjunga och accompagnera sig sjelf

uppå lutan, med så mycken konst som smak^ Derefter gingo de til bords; detta fruntimret^ qwicka och artiga samtal fullbordade at sätta de^ ömsinte Dorwals hjärta i full låga. Hans wan^

liga glättighet förminskades småningom, han ble^ djupsinnig, tank-spridd^ och efter de brukeliga

komplimenter blef han ledsagad til sine rum^ hwarest han tilbragte den befwärligaste natt Han war ej mer den samma, kärleken som be^ mästrat sig hans hjärta hade aldeles ändra ho^

nom. Owissheten om Henriettes hjärtas tilstånd^ och längtan at få weta om intet Grrfwen af ^

hennes fader ingått någon förbindelse någon om sin dotters bortgiftande, satte den kära Dor^ wal uti et tilstånd, som är swårt at beskrifwa^

^ ^ Han^) ^ (^

Han war försäkrad^ at om han intet hade nå^ gon medtäflare, skulle han snart komma i besitt-ning af sin ömhets föremål. således foresatte han sig at söka rilfälle at ensam få tala me^ henriette, för at gifwa henne tilkänna sin kä^ lek, och af henne få de uplysningar fom w^ nödiga för honom uti denna sitt hjärtas ^nge^ lägenhet.

Det war helt bittida om morgonen som Dorwal stod upp och som han ännu icke fant någon rörelse på ^låttet, gick han til trägår-den för at taga sig frisk luft. ^en hwad blef icke hans glädje stor , at därstädes träffa Henriette uti den mäst retande natt -klädebonad med de eldigaste ögon och den friskaste färg. ^ag ,,t^odde eder ännu ej wara upständen, ^ademoifel-,,le; fade han;---- den wackra års-tiden , fwa-,,rade hon , låckar mig at gå hit fö^ at andas ^,den friska mårgon- luften; men i fjelf, min ,,herre, fortfor hon, ären ganska bittiga uppe, ,,det tycktes mig i går at ni behöft en längre ,,hwila---- kan man wäl njuta någon ^hwila, ,,sedan man sedt eder, swarade Dorwal; nej.^ ,,jag har tilbragt den grufligaste natt: utan ^twifwel lärer jag upwäcka er förundran sköna ^Henriette fortfor han; jag älskar eder och det ^med den häftigaste kärlek ; första minuten af ankomsk til plattet har fullkomnat eder ,,seger och min träldom: jag beswår eder wid ,^det aldraheligaste, at bringa mig utur min ^

^owiss-

,,owisshet; eljest har jag föresatt mig at dö för ,,edra fötter; emedan ödet warit mig så gynnan^ få fägen mig, tilbedjans-^ärda Henriette, ,,med ^prigtighet; om någon förekommit mig uti ,,edert hjärta, och om jag har någon älskad med-,,tästare: jag har ämnat at begära eder af edra ^föräldrar, men jag älskar eder sör ömt, ^för ,,at betjäna mig af deras myndighet, til ärhål-,,lande af eder person, om edert hjärta ej unna^ ,,de mig denna lycksalighet. ^ lären hafwa mö-,,da at^begripaenfå hastig och häftig böjelse, det ,,är en wärkan af edre behageligheter, hwar^ ,,makt j kanske icke känner, men fom mitt hjärta nerfar: Talen då sköna Henriette, och betag ,,mig en owisshet fom är mig swårare än döden.,, En sä häftig ochoförwäntad kärleks ^ förklä ^ ^ing hade med fog bragt i bestörtning hwadfrun^ timmer som h^lst, utom den gwicka och listiga Henriette; denna skrymtarmna kom nyss utur en owärdig älskares armar, som hon alla mårnar, ^nnan det dagades, gaf besök uti trägården: me^ hon som besatt söreställnings-gåfwan i den hög^ ska grad, fwarade med en mine, fom utmärkt^ ^jelfwa menlösheten och blygsamheten : ^jag har ^,wä^keligen ordsak at blifwa bestö^t öfwer eder ,,kärleks-forklaring min herre; jag känner ganska ,,litet mine förmente behageligheters kraft, och ,^ännu mindre kärleken ; jag har föresatt mig at ,,wara herre öfwer witt hjä^a, fö^ at ku^ ,^lämna det helt och hållit åt den; som min fa-^) ^0 (^

,,der ämnar at gifwa min hand: likwäl måt^e sä^a eder, ^t skulle ^nse mig lyckelig ,,om han walde til min gemål en^awalier, som ^liknade eder.,, ^t så hastigt och oförwäntat swar, bragte

den lättrogne Dorwal utom sig af glådje. ^eo ^hwem kan wäl läla uti et ^fruntimmers hjärta^

det är iu en outgrundlig irrgång, hwaräst sjelf-wa Dedalus fåfängt skulle auwända all sin konsts ,,Achl gudommeliga Henriette sade han, jag går ^,detta ögnablick til eder fa^, jag äröfwert^gad ^,at han ej kan stå emot min kärlek och mine ^böner; ^waren endast så ädelmodig at ej på ,,eder sida fätta något hinder i wägen för min ^lycksalighet; min wördnad och beständighet skal ,,med tiden uti edert hjära ^upwäcka de känslor, ^,fom skola göra min sällhet fulkomlig^ ,,^ätom oss sluta et samtal min herre, sade hon

^,med eO förstäld blygsamhet, det är mig icke ,,tillåtit at längre höra eder Hon gick här-

^ppå in uti ^låttet och gaf sine föräldrar del af detta samtal: denna händelsen smickrade dem ganska mycket, och de fatte sig före at ej låta et så fördelaktigt tilbud gå sig utur händerna Henriette hade intet gjordt detta steg af annan ordsak än för at blifwa fri ifrån sine föräldrars ^psigt, och at få uti frihet gynna sin älskare, ^igta honom, och tygellöst lämna sig åt ^n last^ ^ara böjelse. Dorwal hade e^ stor ^möda at ^inna föräldrarnes samtycke: han reste hem sör^) ^ (^

at bewaka åtskilliga angelägenheter; och kom straxt ^ilbaka med nägr^ stycken wänner, för at hålla sitt bröllop. Iag wil med stillatigande förbigå alla de högtidligheter och lustbarheter, som wid detta tilsälle anstältes, nog as, at det skedda n^ed så mycken prakt, som kostnad. ^ster et ^mt afskedstagande, hwarwid Henriette fälde några falska tårar begaf sig det nygifta paret i sållskap af et prägtigt och talrikt följe tilDor^ wals gods.

Den oro och söndring, som fanatismen den ^iden upwäckte i Frankrike, utbrast i full låga, krig blef förklarat och Dorwal nödgades, med necken forg, at skiljas från sin kära Henriette. går^ f^de h^n t^ h^^ ^ d^ hwaräst äran „och min skyldighet kalla mig : oaktat at j ären „ännu mycket ung; har jag för mycket förtroen^ „de til er kärlek och eder ^ dygd, för at lämna ^,eder under någon upsigt^ ^efwen stilla och på „et sätt, som är wärdigt både eder och mig^ ^hälsen ofta uppå ^refwinnan och Ma^ ^grefwinnan ^^ ; glöm ej heller bort^ den gam-„le riddaren han ä^ en af mina ^rog^ naste wänner, ^ch det är en man, fom kan gå ^,eder rilhand^ med sina råd^ bj^de^ ^il at^ d^ ^ga honom utur den enslighet uti hwilken ha^ ^lefwer, ^ kunnen mtet annat än roa eder ^ „föröka edre kundskaper uti de^ a^genåma säl^ ^ag lämnar dig min såta Henriette m^ ^,den häftigaste saknad; men äran kallar mig^^) ^ (^ „och för den samma måste all ting upoffras.„ denne trolöse beswarade honom med falska tå^

under det hon fwor honom tusende gänger, den ömmaste och obrättsligaste trohet.

Det är ingen ting så farligt för fruntimer, som den förbindelsen de sin^ emellan göra; ewe-dan de ej äro tilbaka hållne af den wörbnad

som manfolket wisar dem, och ewe^lan sig astäg-ga den förställning och det förbehåll de w^sa uti

wår närwaro^ så anförtro de öppenhjärtigt hwar-andra sinenögen och besvärligheter; och derutaf kommer ^å mänga farliga råd, och obetänksam^ me steg.

Henriette war bekant med et ^winfolk, eller rättare sagt, et missfoster, som ibland kom til ^n wid hennes fadern gods nä^a belägen egen^ dom, hwaräst de ofta råkades. Det war hon som uptände begärelsernes och lasternes eld uti Henriettes unga hjärta, genom en lastbar för-^rolighet, hwars skadeliga följder äro lättare at stnna än at afskildra, och som bringar naturel och kyskheten at ryfa. Detta fruntimret hade n^arit gan^a skön , och war ännu tämmelig war-ker : hon sörente med et grymt sinne-lag , gan-ska wållsamme tankesätt, som hon trodde wara mycket djupsinniga. Som hennes hjärta icke blifwit bildat af dyeden eller kärleken, så kände hon blått den ena til namnet ^ch den andre en-dast af dess oordenteligheter och raseri. ^llt trod-hon si^ förstå , a^t h^ ^t^nd^ ^ h^

hadehade bordt utgifwa en afhandling öfwer lasterne; ty dem kände hon uti deras hemligaste och skam-ligaste grunder. Hon wille hämna sig på hela mennisko -slägtet, ^öfwer det föragt, som ärbart hederligit folk wisade henne: hon hade blifwit än^a för några år sedan, och nyttjade denna frihet för at helt och hållit öfwerlämna sig til den skamligaste liderlighet; ofta förklädde hon sig för at, i de närmsta städer, med mera frihet, dränka sig uti de nesligaste och mäst straffbara nöjen; och fast hon dageligen upfant nya oor-denteligheter, kunde dock ingen ting mätta den^ na glupska warginna. ^är man hunnit til en wiss högd uti lasten, så gifwes ej mer några gränsor, alt synes tillåd ^elig^t; det äreförgätnaste och grymmaste baktal, blodskam och förräderi war för henne blått en lek, och förgift^ mord och beand en obetydelig och ringa hämd^ Detta lasterna missfoster upp^ fylte änteligen sin onskas och sine grymheters mätt. Hon slutade med et dubbelt fader-mord,

l det hon med förgift afsände sin fader och sin broder lifwet, ef^ hwilka h^n förwäntade en ansenlig förmögenhet, s^n efter hennes tankar för länge drögde at snatta h^nes outsläckelig^ girughet^ hwilka h^n d^ck sökt^ fö^bo^ga ^nder

namn af hushållning. Hon st^ ^j skörda f^ ten af sine lasi^ ; den gudommeliga rättwisan ^ för hwilken ing^n undankommer, wisade l^är stn ^magt; man fant henne en mårgon^för^äsd ut^^ ^ ^ (^

^n säng, med tekn til den faseligaste förtwistan snålad uti hennes ansikte^ Denna awinnan^ olyckliga slut, hade bo^t bringa Henriette at ransaka sitt hjärta ^ch wä^ da om til dygden^ wågar; men ingen ti^g ^ö^ ^t hjärta, som förhärdat sig i lasten och so^n ^fwergifwit dygden : hon underlät ä^då de^fö^ ^cke at följa mer än mycket^ wäl, fm lastbara ^ch fördömmeljga wåns fotspär. ^om knappast war Dorwal bortrest, för ån ^enne otacksamma, förglömde alt hwad hon ^ar dygden, sig och sin man skyldig, skr^f efter ^n owärdige älskare och bad honom komma til ^ Denne unga mannen hade tjänt hos Hen-diettes föräldrar^ utur hwars tjänst han gått för ^tt desto bättre kunna skyla den förtrolighet, fom ^ar dem imellan ; han war skön och wäl skapad och hade äfwen iått en tämmeligen god upfo-stran; men han hade icke nog försigtighet at for-^t se de olyckor, fom hon skulle åsiadkomma och för de hwilka han sjelf war i fara^ Han an-^om til Dorwals gods klädda som en malier, och

Henriette utgaf honom för en af sine släk-tingar^

Hon gaf honom rum nära intil sine , emel-^lan hwilka han lät göra en hemlig lönndörr t ^nen det warade icke länge, förrän hon å sid^ ^atte all anständighet; hennes hjärta slet sig löst ^frånalt twång, hon förlorade all skam, och wi-^de sig sådan som hon war: hennes upförandewar så oförskämt^ at hon emottog hos sig all den liderliga ungdomen i närmsta stad ; det war mtet annat än balers festms och oordenteligheter : andre älskad bleswo emottagne och gynnade ef-ter hwarandra, fast hon likafult behölt denför^ sta; med et ord hennes liderlighet och förarge-^iga lefwerne steg t^l den högd, at hennes lider-liga och obetänksamma lefnad blef et almänt ämne för hennes grannars och bekantas tadel

och afskyr Detta rygte spridde sig ända til den gamle riddarens ^^ enslighet, som warDor-

wals besynnerliga wän; denne föresatt sig a^

ntforska nogare detta rygtets ^fanfärdighet, och sedan han fått säker kundskap at detta rygtet

wargrundat, skriar han til Dorwal, och up^ täcker sör honom hela sammanhanget ; hwad för ^n tidning för denna ömma mannen^ han kunde mtet sätta itwiswel^må^ denna berättelsen, eme^ dan han alt för wäl kände sin wäns uprigtig^ het och dygd. ^edan han en stund warit fördjupad uti en bister tystnad ropade han: ^Ach trolösa Henri- ,,te ^ kan du wäl innom en så skön kropp dölja ,,en så nedrig själ ^ - - - härefter utöste han all sin galla uppå fruntimren i allmänhet; hwil^ ket jag är för försigtig at uprepa emedan jag fö^ noga känner den wördnad, man är skyldig det täcka könet. Den olyckliga Dorwal ^age^ det be^ slut at öfwerrumpla sin otrogna maka mit^ ^ stne straffwärda nö^ han begär några daga^^) ^ (^

permission, som han lätt sår under sörewandnmg

at bewaka en sak af den yttersta angelågeohet ^ch med hjärtat fult af bed^öswelse tage^ han

med en förtrogen wän kosten til sitt g^ds. ^ru Dorwal, fom i en blind säkechetiosöfd,

wäntade ingen ting mindre åO stn gemåls hem-^omst: hon fortfor uti sitt påbegynta lefnads-

fätt , och sof trygg uti sin första älskare^ armare då Dorwal ankom. Hwad sö^ en syn fö^ den ordenteliga Dorwal^ det första han såg war öf^ werlefworne af en prägtig måltid, och stne do-mestiquer så sulla och utan sansning at de med möda igenkände sin husbonde , och hela huset uti den g^ufweligaste oordning: intagen af den häf^ vigaste förbistring går han til sin frus rum; och där finner han henn^ söfwande i en mans-per-fons arm^r; raseri intager honom och med et ^ärje- sting genombårar han denne olyckliga^ Henriette waknar och han wille sticka henne ige^ ^om bröstet med wärjan, men han^ wän håller honom til^akars och hon undanspringer förskräckt genom en lö^n-dörr. ^edan Dorwal något stillat sig af sitt förra raseri, uptänker han en annan slags hämd: han ^årer inläsa sin otrogna och straffbara hustru uti ^t Torn af ^låttet; han will gifwa henne tid, ^t tänka ^å sine brått, at begråta stne laster ^ch at stnna hela grufweligheten as sine förseel-ser; detta straff ansåg han wara för henne swå-^are än döden. Det är ej mer den ömma och ^

til^na^isgifna Dorwal; det är en wredgad husbonde, som ingen ting är möjeligt at blldka: han h^g-ger straxt hufwudet af hennes owärdige älskare^ kr^pp , och låter det bäras på bordet för den lyckliga Henriette: wid denne si^n ow^t^ h^n-nes bedröfwelse , sorg och tystnad uti den häftl^ gaste förtwistan och raseri. ^Ach grymma, sa- ,,de hon , i det hon wände ögonen ifrån denna ^hiskeliga fyn^ barbariske mann^ hwilken plägo-,,ande har ingifwit dig detta grnfweliga och oär^ ,,hörda straff^ tag ifrån mig lifwet, j^ag har ^förtjänt döden, men skilg mig wid detta älskad ,,de och olyckliga föremål.,, ^åmna mig den dolck, sade hon tilfångwaktaren, eller befria mig ifrån lifwet; eller är du äfwen så grym som din husbonde^ haf med lidandemed din ^ru och slu^ ta dess plågor - ^ - den obl^dkeliga fångwaktaren går stn wäg utan at säga et ord, och berättar för sin husbonde hennes bedröfweliga och iämmer^ sulla tilstånd^ ^an torde falla i förundran öfwer Dorwal^ grymhet; men man skal weta, at åreförgåtne o^ otrogne hustrur woro den tide^ äfwen så sälsyn^ te, som ärbara och dygdiga denna tiden: man^ hade ännu ej wa^t sig at anse oordentelighet och lösaktighet, som e^ lek, och otrohet och åg^ tenskap^-brått so^n e^ artighet: dessutom wor^ männerne då ganska li^er fal^e fö^ a^ med sak^-modighet emottaga denna

skyn^f; ach skalle nå^ got kunna ursäkt hans grymhet blefwe det, de^elaka belöning han feck för sin trohet Och uprig^ tiga kärlek.

Den ^lyckelige och straffbara Henriette^ läm-^ad til sig f^elf och sin förtwista^ samt de^a hiskeliga ögna -syn, som de^ lilla dager som war uti hennes fängelse ännu gjordt förfärligare,

uphör^e ej at upgifwa häftiga klagorop uti sitt raseri. Hon beslöt först at dö af hunger^ sedan

^öd hon til, men, fåfångt strypa sig; til slut

genomlöper hon med sine förvillade ögon alla kanterne af sitt fängelse , och märker at gluggen

är tämmeligen wid och endast förödd med trä-galler; hon klifwer di^ upp: detta galler ^om

tiden redan förmultn^t får hon med liten möda

uttryckt; hon kryper igenom gluggen och bestnner sig straxt på Parterren, hon wil kasta sig där-

^frän utföre, den hiskeliga högden sörskräcker henne, hon wil gå ti^bakars til tornet, mensa-

san för sitt fängelse fö^n^ hennes raseri , och sedan hon förbannat, sitt öde, sin man och sjelf-wa himmelen, störtar hon sig utföre och faller sönderkrossad neder pä ^låtts- gården. widbul-

ret af hennes fall framkommer st^k fom bjuda til at frälsa henne, men fåfängt; hon framstaf-

wade ännu några otydeliga ord som utmärkte hennes förtwistan , och gifwer opp andan uti de^

ras åsyn uti det grufligaste raseri. Dorwal kunde ej emotstå denna syn ; hans hiärt^ etages af en dödlig sot^ han blifwa ^

mållos ^^ ^ ^ (^

mällös utaf häpnad, då hans wän bringar honom if^än denna bedröfweliga och ohyggeliga skåde-pla^s ril Armeen, hwaräst han hoppades at tid ^ch göromål skulle kunna lindra hans sorg och hans olyckor.

Dygdiga gwinnor^ at detta olyckeliga e^empe^ må^e tjäna, eder a^ på et forgfålligt lä^t be-wara eder dygd; och i fom ur agt lå^it edr^ skyldigheter^ om ^ hafwen nog styrka at läf^ denna Historia til slut, at i mågen gå in ^ eder fjelfwa och med ånger-och bät^ trings-tårar begråta edra begång^ ne laster ^och edra swagheter. ^ Samlingar

Til Et

Fruntimmers Bibliothek.

^d^e Stycke^ ^regirngl^etens ^lgder^ En ^fr^ansk historia. ^ ^ nder Kejfar ^arl den femtes tid , regerad^ ^ Mule^assen uti Tunis. Han war Mule^ Mahamet^ ^on och påstod fig wara en ätte-lägg af Melichior, en af de måst berycktade Ma^ske konungarne. åtskillige Afrieanske Skri-l^^r hänleda dess släckte-register ifrån Henteta, huswudman för den Mueamadiske slägten, som ar en af de fem förnämsta och största folkslag ^ Afriea; andre åter ifrån ^orrea^och ^mar de förste Ealipher under Araberne^ regering^ och deraf taga Konungarne i Tanis sig namn af Emirs eller den stora ^ahomets afkomlingar^ Men utan at widare fördjupa sig uti desse mör^ ka slägte-register, gör det tiliyllest at wi weta det denna Mule^ Mahomet war tyrannen Ab-dueamens ^on, hwilken betjente sig as de in^

börden krig, som under slere seeler mattade dess ^ fosterland, för at uphäfwa sig til enwålds her-

^re nti Tunis.

D Maha^^ ^ ^ (^

^ahamet regerade trettio är med^ myckel

rättwisa och uprättade någorlunda med sin rege^

ring det onda, som hans far förordsakat. Han^ höga ålder bragte hon^m sluteligen at wälja ^

efterträdare, som kunde sulfölja hans wärk och göra dess folk lyckligt. Han hade siu söner ^ewl^ ^aeer, Abda^rahaman, Mamon, Araril, ^elhe^ d^, Abdul-^alie och Assen; de iwänne första dogo ganske unga, och de fem andre brydde ho^ nom ganska mycket uti sitt wal.

Mamon war en uprorsmakare , som rest sig ^pp emot honom och hwilken han stera år nod^ gat^ hålla i föngelse; Araril och ^elhedi wor^ utgifne de aldra skamligaste laster och Abdul^ ^alie syntes uti en stadigwarande barndom och fånighet. Han tordes ej heller utnämna af fruktan, at åter uptända et inbördes krig, men då han såg sig på grafsens brädd, beslöt han dock at wälja honom. Denne unga ^tin^ gas et stort hopp om sig, han war qwick och syntes hafwa et ganska ömt och ädelmodigt sin^ ^ nelag; men dristig, mo^dig och full af sörställ^ nings-gåfwa, war hans hjärta säkerligen u^-fylt af de^laster och grymheter, hwilka han se^ dan utöfwade.

Mulei-Mahamet hade fädt denne son med ^eita, et Arabiskt fruntimmer utaf en ädel och ^or slägte Dorar ^as bror, ^eque eller huf^

wudman^n^udman för et Arabiskt folksl^ war mäti^ stridsam; han kunde med eftertryck wärkstä^ ^ abamets beslut om Ara^il och ^elhedi welat sätta sig deremot^ Assen hade tagit til ägta a^n ^eque^ dotter, som äfwen war ganska mägtig ; alt det-^a bewekte Mahamet at utnämna denne ^rin^ til sin efterträdare: men framför alt wille ha^ inhämta Assens morbroders tankar häröswer. Han lät kalla honom til sig och sade; ^det för^ ^troende som jag altid hyst för dig , min kär^ ,,Dorar, och den wänskap du så ståndåktigt wi-,,sat mig alt sedan du gifwit mig din syster ti^ ,,gemål, gör, at jag nu tager min tilflyckt til di- ^ ,,ne rå^ och din sörsigtighet. Du ser min ålder-och at det är tid at befästa min spira i^ ,,någon af mine söners händer: du känner ^a-,,mons brått, Ara^il och ^elhedi laster och Ab^ ,,dul-Malies dumhet och fånughet; Assen, di^ ,,syster-fon och den yngsta af mine söner, är ,,mig endast öfrig; jag wil utnämna honom tit ,,min efterträdare, och lämna honom under di^ ,,beskydd emot sine bröder, om de skulle wilja ,,bjuda til at störta honom isrån tronen^ ha^ ,,synes mig besitta åtskilliga dygder; dine råd^ ,,ditt esterdömme skall hindra honom at ^fwika^ ,,ifrån dygden, och jag spår mitt rike lyckligt un^ ,,der honom. t^forska de stora och mägtig^ ,,tankesätr och skaffa honom er anhang ; blods^

D ^^) ^ (^ ,,bandet och n^år wänskap böra öfwertala dig at ,,bereda detta förslagets lyckliga utgång^ me^ ,,framför alt at en helig tystnad måtte bewa^a ,,denne hemlighet, hwilken ^ de^ biefwe ^ ,,täckt, utan all twifwel skulle til intet gö^awå^ ,,ra anslag. ^åtom oss emilla^ oss sl^ta et b^ ,,ständigt förbund, och swärjom hwarandra ^n ,,obrottslig trohet.

Dorar, intagen af glägje och för^dra^ öf^ wer detta förtroende, kyste med wö^ad ^lei-^ahomets h^d; ^st^e Ko^g, swa^ade ha^ ,,jag är högeligen stnickrad öfw^ det wal j gö^ ,,ren as en ^rins utaf witt bl^d til este^äoa^e ,,uti edert ^ike: wa^ öfwe^tygad, at jag skal ,,nyttja alla mine kraften fö^ at befästa l^ ,,trohn, och förliten e^er uppå mig fö^ at skaffa ,,honom et anhang icke allenast innom ede^t ,,kes gränsor , uta^ äfwe^ ibland må^gfal^ ,,ga arabiske folkslag , fom äro mwe wä^ne^ ^och bunds - förwanter. ^åtom oss fö^ya ,,wära gamle förbund, och måtte himmelens häwd^ ,,förgöra mig på den stund jag bryter desse mi^e ,,löften.,,

^ahamet, högeligen föruögd at se Do^ gynna sine anslaa, öfwerhopade honom med skä^-^er och ömhets betygelser; de^we åte^ arbetade lfrån detta ögnablick på det öfwerenskomne för-slaget: innan kort skaffade han sig et mägtiat an^ ^

hang , ^^) ^ (^ ^ang, och emottog uti Assens namn^ de m^tl-gaste herrars uti Tunis, och de nästgränsande folkslag hösdingars förbund och trohets -ed. Til at desto mera befästa kronan på Assens huswud, lämnade Mulei-Mahamet spiran uti Assens händer; Adelen och solket gåswo med tu-sende srögde-betygelser tilkänna sin ^glädje o^ förnöjelse öfwer detta wal. Den fägnad, fom detta förordsakade ^ulei-Mahamet, tillika med hans höga ålder, skyndade han^ död: han dog ganska mycket älskad och sörgd, folkets glädje förbnttes hastigt uti den rättmätigaste faknad bedrofwelfe. ^ Mulei- ^lssen war knappast upstigen pä tronen,

förr än han öfwergaf all förställning. lasternas eld, som han döljt uti sttt hjärta, utbröt me^

all deras häftighet; hans upstigande på tronen, fom han med ^å mycken åtrå önskat, och fom

endast kunde tilfredsställa haos omåtteliga äre^ lyssnad, blef beseglat med det grufweligaste br^

dra -mord. Han frugtade at de missnöjde skulle anwända all deras möda at fätta Mamon ut^ frihet, åt hwilken thronen med råtta tilhörde :

derföre lät haO mörda honom uti sitt fängelse, just i det ögnablick då ^ou^erneuren upp^

stället , hwarest haO war sängslad , war ^ samråd med honom at styckta ^il åtskillig^ A^a-

biske förstar, som förut deltagit uti hans rebel-

D ^ lion.

llio^. Han gaf äfwen befallning at mörda sine

andre bröder: Abdul-^alies förmente dumhet befriade honom endast ifrån detta öde; i^elhed^

^lef strypt; Ara^il, som utaf stttegit hjärta döm^ de om Assens sinnelag, förekom honom dermed at han stydde til ^e^eara uti ^umidien ^ch tog fin tilstygt hos ^equen Abdala: denne ^umidi-ske prinsen emottog honom ganska wäl, låfwa^ de honom sin hjelp och sitt bistånd sör at be-mäktiga stg Tunis krona, och lämnade honom ^n af sine döttrar til gemål.

Assen, rasande öfwer at^hafwa gått miste om ^tt anslag, ^ät grusweligen mörda alla sine ^lods^sörwanter; han skonade hwarken qwinnor eller barnen i waggan : denna förskräckliga grym-het gjorde honom til en afsky för sitt folk och sine grannar.

Under alt detta fatte Abdala och Ara^il en mägtig Arm^ på benen , hwarmed de tågade emot Tunis, Assen, som beslutit at på hwad sätt som hälst bewara en k^ona, som endast smick-rade hans grymma och åregiruga hjärta , samla-de sine troupper och gick emot dem: de komm^ lnnan kort til en slagtning, deras grymhet och hätskhet gjorde striden långsam och blods -utgjut telsen saselig; sluteligen blir Assen öswerwunnen och sårad, samt twungen at begiswa stg upp^ styckten och söka med öswerlefworne af sin Ar-^) ^ (^ sitt beskydd innom sin hufwudsta^s murarn ^edan segerwinnarena sågo at de ej kunnat af-^kära honom styckten, och at de e^ hade no^ ^ungt Artillerie för at kunna nedskjuta Tunis mu-^ar, drogo de sig tilbakars för at förfriska dera^ ^lrmé^ och at fätta den samma i siånd at belä^ gra Tunis. ^nwånarne uti denne ^tad, ibör^ ^an förskräckte öfwer detta nederlag , återtog^ modet oå de sågo fienden draga sig tilbakars : de had^ orsak at frugta alt ondt om de fölle lefwande ^ ^lrabernes händer; och glädjen, at se sig befriad^ ^från en så öfwerhängande fara, följde hastig^ ^fter deras bestörtning^ ^ Den otålige Ara^il, som regerings -lystnaden ^lågade, beslöt at föröka alting för at mätta sin ärelystnad. Abdala hade för hans skull utblåt-tadt sig, och oagtadt han war segerwinnare had^ ^hade han dock förlorat ganska mycket folk ut^ ^agtningen; dessutom började besten at grassera ^ti dess läger: således ka^de d^e ^rins, ut^ desse bedröfweliga omständigheter, icke bestå sin måg eller fullgöra det förbund han gjordt me^ ^onom. Ara^il gick således til Argel, hwaräst den namnkunnige sjö-röswaren ^ha^rardin med det tilnamnet^arbaroussa , uti Kejsar ^oliman den andras namn regerad^ Ha^ berättade på det bewekeligaste fö^ hono^n si^ olyckor, Asse^ ^rannie och sin råt^ ^il thronen; sa^t begärte af^) ^ (^ honom troupper för at straffa den ena och åte^ winna det andra.

Den sluga ^arbaroussa emottog honom gan-ska wäl, och låfwade honom alt hwad han be^ gärde; han förmådde äfwen prinsen at följa sig til ^on^antinopel, för at uti detta ämne tala med Soliman. De gjorde ochså tilsamman^ denna ^esa, under hwilken ^ha^rardin berättade

^ Sultan denne händelse, och gaf honom del af sine förslags och afsigter wid ^etta tilfälle. A-

ra^il blef, wid sin ankomst, emottagen med den största ärebewisning och man hedrade honom på alt sätt, som Konung uti Tuni^. ^an arbe^ tade med ifwer uppå tilrustningarne til detta fälttog, och innan kort war ^n talrik skotta ut-rustad, och särdlg at gå til fegels: Aramis inta-gen af glädje är säker om at snart resa, och at ^aga besälet öswer denna skotta: winden blir fördelagtig, skålan afseglar; men Ara^il läm-nas awar i constantinopel. fåfängt bjuder han til at klaga , man låter honom weta at So-liman awarhåller honom som gislan, och at han snart skal skicka honom med en skatta at taga besittning as sitt ^ike, sedan ^aröeroussa åter-wunnit det samma. Han såg, men för sent, de nät man hade satt sör honom.

Sedan Mu^ Assen fått förnimma, at ^ha^rardin kom , för at bistå dess broder och at

angri-

angripa honom, började han at på bästa ^ätt förskantsa sig i Tunis, och föresatt sig, at med de få wänner han ännu hade öfrige, göra det kraftigaste motstånd; han wisste ganska wäl at ban mar hatad af stne undersåtare; ^ Detta är en sak som tyranner altid böra wara säkre om ^ men han wäntade stg intet at så snart få se stenden; den tappra och oförtrutne sjö-röfwaren ankrar wid barbariske kusten, och folket twista-de icke, at ju Ara^ilwar uti hans sällskap: oag-^at denne prinsen uti sin ungdom begått åtskil-lige oordenteligheter, hoppades de likafult, at de olyckor, han undergått skulle bringa honom at regera med mera rättwisa och mildhet än hans broder.

Uprors- lågan spridde sig öfwer alt: Assen, som icke mera fåg någon säkerhet för sig uti Tu-nis, stychtade om nateen til ^ahaiske Araberne, som hans morbror Do^ar anförde. ^arbaroussa landstiger utan a^ träffa de^ finsta motstånd, ^iserte, ^orto och roulette ö^nar fö^ honom

sine portar; han lagfar sig f^awfö^ Tnnis : ^werneuren uti staden jämkar sig efter omstän-

digheterne, befriar alle turkiske trälar, som^ssen hölt där uti träldom^ och skicka^ de^n til ^ha^ r^rdin tillika med präktiga sadlade hästar, så wäl

för honom, som för A^il hwilken han trodde wistas

uti hans läster: han emottagen honom i staden, och Turkiske ^oldate^ne bemäckta sig

D 5 genast^ ^ 50 (^

genast slättet och de angelägnaste stållen. ^ol^

^et förundrade stg i början at ej få fe ^ra^il

deras nya Konung , de tänkte i förstone at ha^ e^warblifwit på ståttan, för at hafwa tid atgö-

ra et desto prägtigare intåg; men hwad bief i^ ^e dera^ bestörtning stor, dä dest^go weta ^ha^ hans awarhållande i constantinopel : de sågo då men sörsent at de woro^ solimans undersåtare^ ^ulei- Assen, asfatt, stycktig och utan wi-dare följe än sine hustrur, sin kära son Amida och några af hans wänner, som intet wille öf-^ergifwa honom, wankade ifrån det ena folk-

slaget til det andra med Dorar, och tigde de-ras biständ och hjelp at förena stg med honoms

för at fördrifwa ^arbaroussa ifrån dess stater^ Men rycktet af hans tyrannie hade gjordt dem alle missnöjde med honom; han blef sluteligen nödgad at fara tilbakars til Dorar, hwaräst han utan återwända suckade öfwer sine olyckor: det tyranners egit at wara lika få nedslagne ^ olyckan, som fräcke i medgången. ^n ^enuestsk ^enegat, kallad ^imaa, et fpitsfundigt hufwud och Assen mycket tilgifwen, föreslog honom at, som yttersia medel , taga sin

^ilstykt til Kejser Carl den femte, som war ^ar-^aroussa^ assagde stende: ^och tilböd sig at be-

medla denne sak, hwar^ lyckliga utgång han försä^rad^ Dorar wisste l första början nå^ot

misshag ^misshag at betjena sig af de ^hristn^ hanfruk-tade , at ^paniorerne , sedan ^ de bortdrifwit ^ha^rardin ^ slelfwe sedan skul^ bemästra sig regeringen : han såg hällre således t^l sine gran^ nar, Turkarne, som woro hans Tro^-sörwan-^er, än främmande för hwars religion han ha-de en afskyr Men ^imaa, war så enträgen, at han öswertalade Dorar: Assen åter, som ingen ^ing hade at frukta och ännu mindre at förlo-ra, gick willigt in uti et projret, fom, om det lyckades, åter sku^e sätta honom på Thronen. ^imaa, sörsedd med bref och dyrbara skän^ ^er åt Kejsar ^arl den ^:te begiswer sig således

på resan til Syanien. Han wisste få wäl at bemedla detta ärende, at Kejsaren biföll hans

begäran. Kejsar ^arl den ^:te hade länge hast lust at tukta denne farlige och namnkunnige sjö-röswaren, som gjorde sjön så osäker, och hwar^ blåtta namn injagade sjöfarande en fasa. Han betjente sig af detta tilfälle för at

straffa honom och beslöt at i egen person biwista detta fältåg. De största Herrar af hans hof samtyckte til denna hans föresats och erbödo sig at wara ho^ ^om följgaktige: men hölt detta beslut hemligt^ och innan få dagar war ståttan fegelfär^ig, och försattes kosan til barbariske dusten, hwaräst den sköt i sank de stäste af ^rardins skepp och bragte de öfrige på styckten , innan denna

fjö^rösware där^m ^unde få den minsta tidniog^

^id de christnas ankomst repade Ass^n

det; han gick med Dorar emot Keisaren mede^ krigshär som war denne ^eque undergifwe^

^arl den ^:te war okunnig om Assets tyra^, och denne wisste få wäl at förställa stg, ar ha^ want Kejsarens högaktning och förtroende, s^

låfwane at åter särta honom pä Thronen upp^

följande wilkor: at ha^ skulle swära Kejsaren tro och huldhet; at pomerska catholska ^eli-

gionen skulle hafwa fri ^ch oöehi^rad gudstjenst uti hans stater^ a^ alle kristne slafwar, son^

ankomme dår til kasten skulle frigifwas; at fri handel skulle tillåts spanska nation ; at han ej

n^er skulle lämna s^ö-röfwarne någon fristad; a^ han årligen skulle lämna Kejsaren nti skatt, ^ Arabiske hästar, ^ falkar och hälften af den korall som fiskades på hans stränder; och slute-ligen, at fästningen roulette skulle wara nti ^paniorernes hånder en säkerhet til förbundets ^bråttsliga hällande^ emedlertid hade den försiktige ^arbaroussa ^efästat sig få godt han kunde i Tunis. ^edan han hade fått weta spanska skottans ankomst, ^af h^n befallning til stne troupper uti Argel ^ch ^elbes, samt ^ö-röfwarena uti ^antiska ^rwatnen, at komma honom til hjelp: han lät rilsäga ^oliman, men han förwäntade in-t^et bistånd ifrån den sidan, emedan all dess styr^ ^a war nyttjad i Asien, och dess utan desse

hjel^ ^hjelp - trouppar aldrig kunde hintia at komma l tid; ^ha^rardin war tapper, han btslöt at göra et modigt motstånd och at förr dö ån gifmastg fången. Tillika brukade han den listen, at han sände til alle kringliggande ^iske och Arab^-ske folkslag för at begära deras bistånd eller åt-minstone, at de ej gofwe någon hjelp åtde^hrist-ne, som han sade mindre wore komne i tanka , at sätta Assen på Thronen , at twinga dem at antaga deras religion ^ han anfåg detta skälet för ganska bewekande, och dessutom försäkrade han dem om ^ortens beskydd och ynnest. Men desse folkslag wor^ ännu förargade öfwer det wald, som emot ^ag och folk- rätt war skedt

^lra^il: och tillika kände de ^arbaroussas grym-het och trolöshet, således gåswo de honom til

swar, at de wille wara neutrale och intet in-blanda sig nti desse oroligheter. Denna ställning war fördelaktig för ^hrist-na hären, som utan motstånd nalkades ända nnder Tunis wallar, hwilken han kringrånde ^ch belägrade. ^edan ^ha^rardin fått kundskap om ^n skottas nederlag, och en tid fåsängt förbidat ^ågot bistånd, war han förstgtig at ^warblifwa ^nnom Tunis murar: han g^de om natte- tiden

^t förtwiskat utfall, slog sig igenom spanska lagret ^ch drog sig uti tän^melig god ordning til

^en nästgränsande ^ergs- bygden, hwar ifrån han uti stora dagsresor och gen^n de swårast^ ^

wägarwägar skyndade sig til Turkiet, där ^han uta^ raseri hemligen lät strypa Ara^ Ha^ will^ heller öswergiswa ^uni^ ån förswara den san^ ma, med de ^ a ^000 man, som woro ho^on^ ^srige, emot en Armé af ^^ man; aldra^ ^halst som hanwiste huru mycket han war hata^ af de ^hristne, och huru farligt det war för honom at falla i deras händer. Denne tråff-ning war ganska hetsig, och förlorade ^panio^ rerne därwid wid pass ^^ ma^, emedan det^ ^a oförmodade och häftiga utfall bragt dem i den första oordning. ^edan de kommit sig före ^frän sin bestörtning, wille de förfölja ^arba-rousse, men han war redan i säkerhet och hade lntagit ^ergs-bygden och trängsten som sör ho-nom woro äfwen så fördelaktige som farlige för dess fiender^ Då Kejsaren såg at ^arbaroussa undsluppit honom, tänkte han blått på at sätta Assen på Thronen: Tunesarne, för swage at göra något motstånd , emottogs honom med förstälte frög-de-betygelser. ^edan Assen gifwir Kejsaren trohets -ed och edel. förbindelse på de öfverens-komne wilkoren, steg han med stn Armé^ om bord på skottan och feglade til ^panie^ Knappast war

ariste skottan ur ögnasikte, före hans undersåtare började at wist^ deras missnöje, oaktadt Assens heligaste och kraftigaste

försåtförsäkringar at regera dem med mera mildhet och rättwisa än förut: åtskillige städer upreste sig, de hoppades alrid på Ara^ils återkomst; ock när de sluteligen ssngo kundskap om han^ död, iå kastade de ödonen på Abdul-^alie. Han hade under desse oroligheter hållit sin un-dan och förskaffat sig et ansenligit anhang , hans förmenta sinnes- swaghet förswan; isrån sin fpädesta ungdom hade han förutfedt desse oordningar, och låtsade således at wara uti en beständig barndom, för at undwika alla desse fa-ror. Han hade en ostridig rättighet til Thro-nen, fom Assens äldre broder; men för rättwis, at wilja beröfwa Assen den spira, som hans fa-der lämnat honom, wille han intet påyrka sin rätt förr efter brodrens död.

De uproriske skickade honom sände-bud , som skalle afmåla för honom tyrannens grymheter och tillika tilbjuda honom Kronan , blef han ^ock ståndaktig i sin föresats, och förmanade dem til tålamod. ^en som ^bellion^ ^lden redan war i full l^ga, så beslöt folket, som kände Ab-duls dygd, ar utan hans wetskap förgöra Assens och hans gunstlingar och sedan truga ho^on^ at regera dem och gö^a d^w lyckfalige^ D^ uproriskes krigsv h^, samlad^ ^ch ök^ ^es dageligen; me^ Ta^ förblef Ass^ t^og^ hon tyckta st^a märkelig ändring st^

Konunghonung och låfwade således at sörsäkta dess rätt. Spaniorerne, som innehade roulette w^ ^ ro icke i stånd at hjälpa hone^n. Assen wille skicka någon til Kejser Earl den te; men ^i-maa denna sk^ckeliga mannen war död : således ^wiste han ingen, som han kunde förtro denna

wigtiga beskickning , utan beslöt sjelf at företaga den famme, och at emedlertid lämna befälet öf-

wer krigshären och ^iks-styrseln uti sin kära sons Amidas händer. ^ Assen steg om bord med femhundrade ^orer af sin lifwakt, och fortsatte sin k^sa til Spa-nien, sedan han förut förmanat sin son, at e^ inlåta sig i någon hufwud -slagtmng med deup-roriske; utan med försigtighet och slughet hindra dem at sörstärkas, samt om möjeiigit wore bju-da ^il at tilfredsställa dem med goda ord och löfte en almän förlåtelse och tilgift. Men Hamidas war en wärdig son as denne tyrannen ; upfödd n^i laster och förställning tänkte han endast up-på, at betjena sig af sin faders frånwaro för at tilwälla sig spiran. Hans grymhet och äre-lystnad woro omåttelige, han önskade intet min-dre, än hela wärldens herrawälde, för at kun-na utgjuta desto mera blod. ^ä fnart Assen war bortrest, samlade denne förrädiske sonen Tunis inbyggare tilhopa, och hölt sör dem med ^n förstäld sorg och gråtande ögon följande tal^ olycksaliga folkslag olyckliga fosterbygd l ännu^

ära^ e^ dine olyckor til spitsen af dera^ högd ^ ^lck ^t jag kunnat förutse och mota dem^ be^ dröfweliga hogkomst^ ^i falle från den ena ^lyckan t^l den andre; och til wårt ufelhet^ mått äro wi på brädden, ^t blifwa et rof för de christna : jag fer I ^ysen - - - ^ hafwe^ rättmätig ordsak at bäfwa; jag wil alt nptäcka för eder, mitt fädernesland är mig kärare ån blods- bandet; och anfåge jag mig lyckelig om himmelen, uppå mig ensammen, wille utgjuta all sin wrede. ^lyckelige foster -bygd, min fa^ der förråder dig, sttt land, sitt folk, sin ^eli-

gion; jag har nyligen warit så lycklig at uptäe-^a denne grufwelige sammangaddning. Han har

gått at antaga denna förhateliga och skamliga religionen, och kommer tilbakar^ för at, med

vapnen i händerne och med de christnas bi^ ^ånd , truga eder at häda och förneka r^en heli^

ga ^ropheten ^ Mahomet^, eller ock at upoffra ^der til dessa omänskligas grymhet : kunnen j utan afsky se de skamliga marken, som ^pa^jorern^ uprest på wåra fäl^ rådgören med eder sjelft n^e, hwad utwägar i wiljen taga; ^ebellerne ^ilja hafwa Abdul-^alie, ^ag samtycker gär^ ^a därt^l; at han måtte göra eder lyckliga ty

^ag för min del ämnar w andra öfwer hel^wärl^ ^en för at stnna et land och folk, som är sin

honung och gudalära troget^

Detta Tal gj^de alt det intryck han dera^ ^rmodat sig. Ty folket kunde intet begripa,^ ^ 5^ (^ hwad annan afsigt Assen lämnat sitt land ; dek fattades icke wid hans Hof folk, somero i stånd

at uträtta detta ärende, ^ochsom med giädje gjordt denne resa; de ihåg^mmo wid detsaw^a all^

^lssens grymheter och tyrannis ochutro^e^le med ^ ^n mund Hamida för Konung i Tunis Och Assen för

dikets förrädare : de upr^riske städerne förente sig med dem, deras ändamål war wunnit, emedan

tyrannen som^e hatade war störtad ifrån Trohnen^ och den skrymtaktige Hanudas förestälning låfwad^

dem en wis och lyckelig legering. ^ou^erneuren på måttet och några andre As^

fens wänner underrättade honom om denne föränd dring: en häftig storm hade drifwit honom til^ea^

^el, och där fick han denna bedröfweliga tidning^ ,,Ach^ Hamida, Hamida, ropade han, är detdn^

,,som borde genomstinga detta bröst l är detta frug-^,ten af all den kärlek jag hyst sör dig ^ men hwad^

,^säger jag^ Du är en blott föremål för mitt hat^

,,rys förrädare för dess följder: du skal åter fä se

,,Assen ; m^n han skal ej mera wara din fader, utan ^,en grym bödel, som skal straffa alla dine ilgär^

aningar.,, Deruppå tog han assked af ^iee Ko^ nungeni ^pel^ som lämnade honomen trouppe af italienska ^ol^ater, til hjelp at återwinna fm Krona. Assen smickrade sig, at sedan hans un-dersåtare bliswit underrättade om detta ogrundad^

rygtets osanning , skulle de emottaga honom som de^

ras rättmätiga Konung. Men den ena oförsiktig-heten följder gär^a den andrad Hade Assen kow-^) 50 (^

mit tilbakars endast med sin lifwakt, hade han sä-kertåter stigit på Thronen; men de^ 2000 Italie-nare, fom följdehonom,gåfwo någon fannolikhetåt det rygte den förrädiske Hamida utspridt.

Denne wåldswärkarenhade låtit fängsla alle sin faders wänner, och ämnade at öfwerrumplahonom wid dess landstigning. Han gick til fjö-strandenmed alt sttt manskap, få fnart Assens skepp fyntes: ån-gern hade intagit den största delen afHamidas här; de kommo hemligen öfwerens , at om Assen intet affallit från stn lära, eller hade främmande troup-per til hjelp, skulle de åter lämna honom Kronan, och öfwerlämna åt honom den, fom få nedrigt bedra-git dem. Då först de femhundradeMorer landstigit, låtsade Hamida, fom wille han angripa dem, när Italienarne sågo detta , skyndade de stg i land för at förswara dem : då Tunestske Armén^såg at desse Utländningar attaqueradedem, ansöllo de med en grufwelig iswer Assens troupper och förgjorde dem in-nan kort. Assen blef sången och den grymma Hamida lät kasta honom i et wederstyggeligitsångelse, sedan han sörst med etglödande järn beröfwat honom synen. ^edan Hamida således såg stg saker uppåThro^ nen, kunde ingen ting släcka hans raseri och blodtör^ stighet^ Hanwåldtogstn faders hustrur, lät mörda

alle dess wänner, och utsatte enbelöoing sördensom lämnade honom Abdul-^alies huswud. Hwar

dagwarteknad med nya grymheter: hwa^t ögoa^ blick skickade han någ^O ar begabba den olyckliga

^ssen, för at göra dess plågor ännu farligare. DeO-

^ ^ nene sorgsne fadren kände all tyngden af himmelen^ hämd, ^nedfafa drog han sig til minnen alla si^e grymheter och mord och tillika suckade han öfwer sin lons laster. ^tore ^rophet, ropade han ofta, ja^

,,offrar dig mine plågor och mitt lidande til en förfog ,,ning för mine brått, himmelens faselige beslut är^ ^

,,rättwisa; men at den icke ensamt uppå mig måtte ur^ ,,öfwa sin hämd l Atmin son det missfostret ej blif^ ,,wer ostraslad , at han ej mera måtte få utöfwa ,,sitt raseri emot detta olyckliga folk, utan at han^ ,,och min död måtte förfona himmelens wrede Mängden afhan^ olyckor mattade sluteligen han^ krafter och han upgaf andan under det förskräcka gaste samwete- ^wal. Tunesarne bleiwo sluteligen öfwertygade, at han bedragit dem ; när de sågo Assen dö uti sine fäders tro; den grymma förföljelse de utstodo ö^-nade dem ögonen; och uti förtwistan och rasera

tränga de^stg ini slättet, hwarest de strypa Ha-mida, sedan de sör hans ögon mördat den unga

^aid, hans enda son^ Abdul-Malie blef utropad för Konung och återkom til Tunis , hwarest han med mildhet och rättwisa regerade sine landsmän. De gode Konungars lefnad är kort: och t^ detta folkets olycka ryckte döden för hastigt bort Abdut-^alie, efter hwars död detta ^iket ble^ äröfrat af Turkarne och lagt under dera^ herra- wälde^